

DEBRECZEN NAGY-VÁRADI

Hirdető, szépirodalmi és vegyes tartalmu közérdekű hetilap.

Előfizetési díj:

Egész évre helyben s vidékre . . . 4 frt. Évnyegyedre . . . 1 frt.
Félévre . . . 2 „ Egyos példány . . . 10 kr.

Hirdetések jutányos árért közöltetnek, külön a indannyszer 30 kr helyegdíj mellett.

Szerkesztői iroda Debreczenben: Nagyuj-telez 1609. sz. n.

Nagy-Váradon előfizetések és hirdetések felvételnek Nuriesán Péter fűszerkereskedésben.

A ülyttérben magán és pártérdekű cikkeket ólcsó árért elfogadunk.

**Olyan az a boldogság mint a gomba,
megterem az mindenütt.**

— B. P. —

(Vége.)

— — — — —
Hál'istennek! idefőn vagyunk. Jőjjőn Czili! térdeljen ide mellőm az árokpartra, s mig atyja áldását ki nem nyerjük, föl nem kelünk innen.

.. Már édes őcsém! hol láttad azt, hogy leányt ilyen modorban kérjenek? Aztán meg én azt se tudom, hogy ki fia vagy, kicsoda nációjó ember? van-e valami vagyonod, melyből a feleségedet eltarthatod? stb.

— Ugy tessék megérteni a dolgot, hogy én örökösө leszek Czinóber Gáspár anyai nagybátyámnak, s ez a föld, melyet ideiglenesen csőzi minőségben őrizek, minden krumpli beruházataival együtt az enyim; il pedig teremni fog 1000 köböl krumpli, tehát ne tessék minket félteni az éhenhalástól.

.. Jól van őcsém! ha leányom is akarja, hát Isten neki! öllőzzél fel rendes ember módjára, s gyűrűváltásra szivesen látlak hozzám mához egy hétre.

— Köszönöm szépen kedves apám! de hogy bizonyos legyen a dologban: Czili kisasszony! sziveskedjék nekem foglalólul átadni ez ujjaskáján levő gyűrűt, s mivel nincs nálam ebben az állapotban más mint ez a csőzi puska, mit viszont átadhatnak: im fogadja e fegyvert jegyben tőlem szép Czili! mig alkalmasabb tárggyal kiválthatom.

Csak tartsd meg őcsém, a puskádat, mert ha megtalálja hallani valami poétás ember, még szindarabot ír róla e czim alatt „eljegyzés puskával.“

Bánom is én! fogja kedves Czilikém.

Czili átvette a puskámat. A jó lélek!

No most őcsém, vezess ki az utra bennünket, s a — mint mondtam, bátyáddal együtt mához egy hétre szivesen várunk hozzám Igriczibe.

Az én kis reménybeli feleségemet, a rendbehozott kocsiira fölemelvén, boldog szomorúsággal elbucszunk, míni már ez mátkáknál szokásban van.

* * *

Palotamba visszatérve lefeküdtem; dehogy tudtam volna többé aludni. Azonban a váravárt reggel megékezővén, Czinóber Gáspár bátyám is kibotorkázott hozzám.

.. Szervusz te irlandi ananószpásztor!

— Jó reggelt, bátyám!

.. Te te! mi lelt téged te? hol a kalapod? meg a gubád?

— Biz azt bátyám! elkönfiskálta tőlem az éjjel Czinke szolgabíró adóhátrányban.

.. Kicsoda te?

— Czinke.

.. C z i n k e ?

— Czinke hát.

— De még aztán a puskám is oda van.

.. Micsoda te?

— Puska.

.. P u s k a ?

— Puska hát.

.. Elment a te eszed Pista! ugy kezdem obszerválni.

— Még ugyan nem, hanem mához egy hétre okvet' en el fog menni.

.. Hogy hogy?

— Hát csak ugy, hogy megházasodom mához egy hétre, s akkor örömben nem állok jót — az eszem mostani summájáról.

.. De hát beszélj már őcsém okos ember módjára!

Ezzel elbeszéltem neki az egész históriámat. Gáspár bátyám pedig ugy örült az esetnek, mintha csak saját magán történt volna ez a kellemes fátum.

* * *

Már délben Igriczibe kocsizunk. A kérő Gáspár bátyám volt. A vőlegény Czunka, az örömapa Czinke.

* * *

Itt ülök Czunkáné mellett. Három hét óta feleségem. Czinhének sok bora termelt az idén. Azt mondta, hogy „esküdtté“ kell lennem. — Hát hiszen leszek is én! hogy ne lennék? mikor ugy tudom a jogot mint a patyolat!

* * *

A választás megtörtént, s én csakugyan esküdt lettem a megyén. A feleségem anya a helységben; Czinóber bátyám pedig anyámnak ment az égbe ma 10 napja. A legjobb birtokosok egyike vagyok.

E nap emlékéhez azonban hálátlan nem lehetek. Nincs csunyalább jószág a hálátlan emberről. Elhatároztam tehát hogy csőszéggem jelvényeit átadom a halhatatlanságnak. Kerítettem ugyanis egy kalapot mit a paraszttokolon, — már mint a haj — oly pompásan kivert mint az édeség szokta az aszaltszilvát. Meg volt érve ki volt forrva, ugyhogy emiatt valami régi nagyon régi századbéli portékának tarthatta valami olyatén Sváb redaktor ki bennünket száz mérföldről ismer, s mégis olyan tudományos képpel írja rólunk majd rozszakaratu majd ostoba „népisméit.“ Kerítettem továbbá egy juhász bundát; ennek is megvolt az a tökéletessége, hogy a szőrrel való társaságot megúván egymást szenvedhellen gyűlölség alapján beperelték, az idő, e nagy bíró, őket egymástól végkép elválasztotta. Szóval olyan lett mint az ország kaszája, kopasz; az az állandó, tekintve pedig futandó katonaság mit a bunda államban mojnak nevezünk. No de végül ezekhez, mintegy kiegészítéssel, egy pár csizma is kellett Ez is került Czinóber bátyám

hagyatékából. Ebből ugyan az egyerek, mint a kamara vámszedői, konfiskáltak legalább is egy pár topánra való bőrkészletet, de ép ez által volt régi származása bitelesítve.

E három különféle ávitikumot aztán egy német levél kíséretében elküldtem a „Neue Freie Presse“ szerkesztőségének azzal az üzenettel: hogy e holmik a birodalmi főváros régiség és ritkaság gyűjteményét illetik legjogosabban, mert ezek a Dobzse László hagyatékából egyenesen származván, — általam mint anyai-ágon levő jogutód — és szállományos által illető helyre leendő juttatás végett öhozzá ajáltatnak fel.

No képelem, hogy kapott rajta a kedves Neue Freie Presse. Persze szórulszóra elfogja hinni miután német névaláírással s gyönyörű stentonri nyelven irtam hozzá leveletem. A jámbort rá lehet így szedni, s ezt sokszor is praktizálják, irván neki magyarországról badarnál badarabb dolgokat, melyeket mindig készpénz gyanúat vesz csak német ember írja. Még ugyan köszönőlevelet nem kaptam tőle de előre érzem, hogy csókolja a kezeimet!

Leirt boldogságomat tehát egynapi csószságnak köszönhetem.

Valóban olyan az a boldogság mint a gomba, megterem az mindenütt.

A végzet.

Beszély.
(Folytatás.)

— Irta: Margitay Dezső —

— A végzet? —

— Igen, a végzet. Ha végig tekintesz a világtörténeten . . . . .

— Oh igen! találunk ott végzetes dolgokat, melyekben azonban a végzetet mindég emberek, az emberi akarat képviselé. —

— Mahumed vallását egy pók segítette létrejönni, a menyiben a hitszerzót halójával üldözői elől elrajtá; a harmincz éves háborunak egy elejtett zsebkendő volt okozója; a térszalagrend vitézeit egy szép asszony elpirulása hivta életre . . . . .

— A capitoliomot libák menték meg s egy szép fehér cziczának lehet érdemül tulajdonítani, vagy a női kézitáskák neve ridicul. stb. stb. Ejh, kedvesem! te egész tudományos oknyomozó értekezletet tartasz a „kis okok és nagy következmények“ themája fölött, csak-hogy meggyőz, mit én soha sem fogok elhinni, hogy nincs szabad akaratom s nem önmagam vagyok jövőm alkotója.

— Valóban, csakis a parányi ember lehet olyan elbizott, hogy ezt elhitesse magával. Az ő kevélységét sértené a tudat, hogy ő csak parányi eszköze azon nagy és végtelen hatalomnak, mely a jövőt intézi, nem pedig hatalom, mely így szólva: — akarom! — a kérlelhetlen jövőt megváltoztatni képes.

Rikhárd nem tudta: vajjon komolyan vegye-e barátja szavait, vagy sem? Eddig azt hívé, hogy az csupán enyeglegni akar vele, de utóbbi szavai, melyeket valódi páthoszszal szavalt el, megrendíték őt e hitében.

— De Konrád! te komolyan hinnél az eleve elrendelésben; te valóban predestinationista volnál? —

— S miért nem? —

— Mert . . . No . . . .

— Ne rázd fejedet olyan hihetetlenül; sceptikusnak lenni halás és kényelmes dolog, mert a tagadászhoz nem kell semmi tudomány s aztán, kik tagadnak mindent, s gunyosan mosolyognak minden fölött, szelleműsáknak tartatnak az emberek által, — ez az ő végzetük, melyet a sors az által ér el, hogy a nagy többséget a látszat után ítélőnek teremti. — Rázd csak, rázd fejed, mit bánom én! Én rámutatok az emberekre s azt mondom: ez ember itt álmos kedélylyel, lassu fogásu, nyálkás vérrrel, — amaz ott forró vérrrel s szenvedélyektől lakott kebelbel; ez itt hig agyvelővel, amaz kellőleg kifejtett kaponyával szüle-

tett — vajjon tehetnek-e ők arról? S jellemük vérmérsékletök szerént idomul, ha a gondolat menet az által irányoztatva, gyűlölni tanulja egyik azt, mit a másik rajongva szeret — akarják-e ők azt, vagy pedig teszik, mert más-ként nem tehetnek?

— Szép, mind szép! Hanem én még is csak ura vagyok magamuak s alkotója saját jövőmnek —

— Legalább azt hiszed; bárha, lehet, sorsodat amaz előlött szállongó légy dönti el. —

— Ha, ha, ha! Istenemre! te utóbb még rá birsz, hogy eme sorsdöntő hatalmasság előtt kalapot emeljek . . . Pedig lásd, im már itt fekszik előttem halva az asztalon. Szegény rovar! Konrád! ez a te áldozatod, mert lehet, hogy az általad megindított vita nélkül megmaradt volna élete. Nem börtöndsz-e vissza a gondolattól, hogy ha e kis megboldogultnak családja volt, az téged fog megátkozni a családfo kimulásaért?

— Csak gyonyolódj, ha az téged mulattat; csak ne- vess, ugysem tudod: nincs-e már fölötted az a kéz mely téged, te nagyobb kiadásu légy a jövő pillanatban össze- morzsolva dob asztalára, hogy szintén novethessen ested fölött?

— Azt már nevezném megtermett gentlemannak, kinek ily hatalmas tenyere lenne!

— Te, ki kevélyen így szólsz: én szép, művelt, jó hangzásu névvel bíró, egy tudományos nő boldog vőlegé- nye s 500,000 frt reménybeli tulajdonosa vagyok, — én magam fogom jövőmet teremteni, — nem félsz-e tőle, hogy itt e piczi virág-harangban leskeiődik rád a kérlel- hetlen végzet, mely reményidet porbadönti; nem félsz-e hogy e szál ibolya kifogja guynolni az emberi vakmerő- séget, mely veled azt mondatja: „jövőmet én aka- rom teremteni!“

— E szál ibolya? Azt mondd, hogy ez fogja sorso- mat eldönteni? — Jó, döncse hát el; én ezennel kihivom a benne ólalkodó végzetet párbajra; lássuk: melyikőnk lesz erősebb? — s kikapva a virágot az előtte álló virág- tartóból, kidobta azt az ablakon.

Konrád fölvolta vállait s nyugalmas egykedvűséggel emelte ajkaihoz poharát; aztán lerázva szakálláról az oda hullott pár kenyérmorzását, előbbi páthoszszával egészen fölhangya szól:

— Gyermekekkel játékról kell beszélni. Végezzük be a vitát, én visszavonok a vita teréről.

— Annál rosszabb reád nézve; mert lásd közel vol- tál ahoz, hogy győzedelmeskedjél fölöttem; — viszoná Rikhárd, ki a ledobott virág után tekintve, szemeivel ki- séré azt, mig nem egy épen az ablak alatt álló virágárus leánya fejére, onnan kötényébe, végre pedig a földre esett.

A leány kíváncsian veté föl szemét azon irányban, honnan a virág esett s a még mindég letekintő Rikhárd mosolygó arcát pillantotta meg az éterem nyi:ott abla- kában.

— Tamás, még a mester sebeinek megérintése után is kétkedett, — viszoná Konrád egy cigarettet göngyöl- getve ujjai között.

(Folyt. köv.)

Vegyes.

† Sárváry Imre m. k. miniszter-elnökségi osz- tály-tanácsos, 38 éves korában jan. 12-én városunkban meghalt s jan. 14-én — közrészvét mellett — eltemette- tet. Áldás emlékére; béke porainak!

— A **honvédelmi miniszterium** egy leiratában az ujonczozást és sorozás végbevitelét ápril 15-éig elhalasz- totta.

— **Margitay Dezső** „Kalandor“ című be- szélye a város könyvnyomdájából csinos kiállításban megjelent. Tartalma, gördülékeny sima nyelvezete, a tárgy érdekesjelző és hü leírása, — biztos kilátásba helyezi eszép tehetségű írónk mű- veinek közkedveltségbe szeresulését. — Ajánljuk az olvasni szerető közönségnek a csinos és vonzó előadásu beszélyt, — melyet szerzőnél még megrendelhetni.

